

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TAUTINIŲ MAŽUMŲ
ĮSTATYMAS

2013 m. d. Nr.
Vilnius

PREAMBULĖ

Lietuvos Respublikos Seimas,
pasiryžęs saugoti tautines mažumas Lietuvos Respublikoje;
atsižvelgdamas į tai, kad Europos istorijos pokyčiai parodė, jog tautinių mažumų
apsauga turi reikšmę demokratijos stabilumui ir išsaugojimui;
manydamas, kad pliuralistinė ir demokratinė visuomenė turėtų ne tik gerbti visų
tautinėms mažumoms priklausančių asmenų tautinį, kultūrinį, kalbinį, religinį ir kitokį savitumą, bet
ir sudaryti tinkamas sąlygas tam savitumui reikštis, jį saugoti ir plėtoti;
atsižvelgdamas į tautinių mažumų apsaugos nuostatas numatytas Europos Tarybos
konvencijose ir rekomendacijose, Jungtinių Tautų konvencijose ir deklaracijose, Europos saugumo
ir bendradarbiavimo konferencijos dokumentuose,
priima šį įstatymą.

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Tautinių mažumų įstatymas nustato tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teises
ir pareigas bei valstybės išsipareigojimus sudaryti sąlygas išlaikyti ir puoselėti tautinių mažumų
tradicijas, kultūrinį, kalbinį ir religinį identitetą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Tautinė mažuma** – grupė Lietuvos Respublikos piliečių arba nuolat gyvenančių
Lietuvos Respublikoje asmenų, kuriems būdinga kitokia nei tautinei daugumai kultūra, religija,
kalba arba bent vienas iš šių požymių, ir kuriuos vienija siekis išsaugoti savo tautinę tapatybę.

2. **Tautinei mažumai priklausantis asmuo** – Lietuvos Respublikos pilietis arba
nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje asmuo, kuriam būdinga kitokia nei tautinei daugumai
kultūra, religija, kalba arba bent vienas iš šių požymių, ir kurį vienija siekis išsaugoti savo tautinę
tapatybę.

3. **Tautinė bendrija** – juridinis asmuo, kurio teisinė forma yra asociacija ar labdaros ir
paramos fondas, atstovaujantis ir tenkinantis Lietuvos Respublikos piliečių arba nuolat gyvenančių
Lietuvos Respublikoje asmenų, kuriems būdinga kitokia nei tautinei daugumai kultūra, religija,
kalba, tautinių mažumų integracija ir (ar) tarpkultūrinis dialogas, interesus bei ginantis jų teises.

4. **Tautinės mažumos kalba** – kita nei valstybinė kalba vartojama tautinėms
mažumoms priklausančių asmenų, kaip gimtoji.

ANTRAS SKIRSNIS
ASMENŲ PRIKLAUSYMAS TAUTINEI MAŽUMAI

3 straipsnis. Laisvė pasirinkti priklausyti tautinei mažumai arba ne

1. Kiekvienas Lietuvos Respublikoje gyvenantis asmuo laisvai pasirenka savo tautybę.
2. Kiekvienas tautinei mažumai priklausantis asmuo gali laisvai pasirinkti, ar su juo turi būti elgiamasi kaip su tautinei mažumai priklausančiu asmeniu ar ne, ir dėl tokio savo pasirinkimo arba dėl naudojimosi su tokiu pasirinkimu susijusiomis teisėmis jis neturi atsidurti nepalankioje padėtyje.
3. Draudžiama versti įrodinėti savo priklausomybę tautinei mažumai arba versti viešai atskleisti savo išpažįstamą religiją, kilmę, tautinės mažumos kalbą.

4 straipsnis. Asimiliacijos draudimas

1. Draudžiama asimiliuoti tautinę mažumą prieš jos valią.
2. Draudžiama taikyti priemones, kurios dirbtinai keistų gyventojų procentinį santykį vietovėse, kuriose gyvena tautinėms mažumoms priklausantys asmenys.

5 straipsnis. Teisė naudotis numatytais teisėmis atskirai arba kartus su kitais

Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys gali naudotis šiame įstatyme numatytais teisėmis individualiai arba kartu su kitais.

TREČIASIS SKIRSNIS DISKRIMINACIJOS DRAUDIMAS IR LYGIOS GALIMYBĖS

6 straipsnis. Diskriminacijos draudimas

Draudžiama bet kokia tautinėms mažumoms priklausančių asmenų diskriminacija.

7 straipsnis. Valstybės ir savivaldybės veiksmai užtikrinant lygias teises

1. Valstybės ir savivaldybės institucijos imasi veiksmų, kurie:
 - 1) užtikrintų tautinei daugumai ir tautinėms mažumoms priklausančių asmenų lygybę ekonominiame, socialiniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime;
 - 2) skatintų tarpkultūrinį dialogą.

KETVIRTASIS SKIRSNIS KULTŪRA, RELIGIJA IR INFORMACIJOS SKLAIDA

8 straipsnis. Teisė puoselėti kultūrą, tradicijas, kalbą ir religiją

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę puoselėti savo kultūrą, tradicijas, kalbą ir religiją.
2. Tautinėms bendrijoms valstybė teikia finansinę paramą ir sudaro sąlygas puoselėti, plėtoti savo kultūrą bei išsaugoti kultūros paveldą, kalbą, religiją, tradicijas, ypatingą dėmesį skirdama vaikų ir jaunimo tapatumo išsaugojimui ir puoselėjimui.

9 straipsnis. Teisė steigti organizacijas ir rūpintis paveldo išsaugojimu

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę steigti bibliotekas, muziejus, kultūros centrus ir kitas organizacijas tenkinančias jų kultūros poreikius, puoselėti ir vystyti profesionalų ir mėgėjų meną, rūpintis svarbaus jiems paveldo išsaugojimu.
2. Tautinėms mažumoms ir Lietuvos Respublikai reikšmingos kilnojamos ir nekilnojamos kultūros vertybės yra Lietuvos Respublikos kultūros dalis, ir saugomi valstybės.

10 straipsnis. Minties ir religijos laisvė, ryšiai su asmenimis kitose valstybėse

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę išpažinti savo religiją, atlikti religines apeigas gimtąja kalba, turėti įsitikinimus ir nevaržomai juos reikšti, ir steigti religines organizacijas.

2. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę švęsti savo tautines šventes ir istorines datas, dalyvauti apeigose, viešai naudoti tautinius simbolius.

3. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę užmegzti ir palaikyti ryšius su asmenimis gyvenančiais kitose valstybėse, su kuriais juos vienija etnis, kultūrinis, kalbinis ar religinis savitumas arba bendras kultūros paveldas.

11 straipsnis. Žodžio laisvė ir galimybė skleisti informaciją

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę į žodžio ir pažiūrų laisvę bei teisę gauti ir perduoti informaciją tautinės mažumos kalba.

2. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę įsteigti visuomenės informavimo priemones, ir jas naudoti skleidžiant informaciją tautinės mažumos kalba, o valstybė remia viešosios informacijos rengėjų kultūrinius ir šviečiamuosius projektus teisės aktų nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS ŠVIETIMAS

12 straipsnis. Švietimo prieinamumas ir lygios galimybės

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę į švietimo prieinamumą ir lygias galimybes švietimo sistemoje.

2. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę mokytis gimtąja kalba arba gimtosios kalbos bendrojo ugdymo arba (ir) neformaliojo švietimo mokyklose.

13 straipsnis. Teisė steigti privačius švietimo tiekėjus

Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę steigti nevalstybines bendrojo ugdymo mokyklas, profesinio mokymo įstaigas, aukštąsias mokyklas, neformaliojo švietimo mokyklas ir kitus švietimo tiekėjus.

PENKTASIS SKIRSNIS TAUTINIŲ MAŽUMŲ KALBŲ VARTOJIMAS

14 straipsnis. Tautinėms mažumoms priklausančių asmenų kalbų vartojimas

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę privačiai ir viešai, žodžiu ir raštu vartoti savo mažumos kalbą.

2. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę viešai pateikti ženklus, įrašus ir kito pobūdžio informaciją tautinės mažumos kalba.

3. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę suprantama kalba nedelsiant gauti informaciją apie jų sulaikymo priežastis, ir gintis ta kalba, duoti parodymus ir paaiškinimus, paduoti prašymus ir skundus, kalbėti teisme gimtąja kalba arba kita kalba, kurią jie moka.

15 straipsnis. Teisė bendrauti tautinės mažumos kalba su valstybinio administravimo ir savivaldybių administravimo subjektais

1. Savivaldybėje, kurioje tautinė mažuma sudaro ne mažiau 25 procentų nuo bendrojo savivaldybės gyventojų skaičiaus po paskutinio visuotinio gyventojų surašymo, bendraujant su savivaldybių administravimo subjektais esančiais savivaldybės teritorijoje, tautinei mažumai priklausantis asmuo turi teisę vartoti tos tautinės mažumos kalbą.

2. Teisė bendrauti tautinės mažumos kalba, įtvirtinta šio straipsnio 1 dalyje, reiškia, kad tautinei mažumai priklausantis asmuo turi teisę kreiptis raštu arba žodžiu į savivaldybių administravimo subjektus, ir žodžiu gauti atsakymą.

3. Savivaldybių įstaigų ir padalinių, kurioms taikomos šio straipsnio 1 dalies nuostatos, sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Teisę kreiptis dėl tautinės mažumos kalbos vartojimo įgyvendinimo turi savivaldybės administracijos direktorius.

16 straipsnis. Informacijos ir pirminės teisinės pagalbos teikimas tautinės mažumos kalba

Savivaldybėje, kurioje tautinė mažuma sudaro ne mažiau 25 procentų nuo bendrojo savivaldybės gyventojų skaičiaus po paskutinio visuotinio gyventojų surašymo, vieša informacija apie sveikatos apsaugą, viešosios tvarkos užtikrinimą, asmenų saugumą, pirminė teisinė pagalba, rinkiminė informacija gali būti teikiama ir tos tautinės mažumos kalba.

17 straipsnis. Teisė rašyti gyvenamųjų vietovių, gatvių, valstybinio administravimo ir savivaldybių administravimo subjektų ir topografinių ženklų pavadinimus tautinės mažumos kalba

1. Gyvenamosios vietovės, kurioje tautinė mažuma sudaro ne mažiau 25 procentų nuo jos gyventojų skaičiaus po paskutinio visuotinio gyventojų surašymo, pavadinimas, joje esančių gatvių, valstybinio administravimo ir savivaldybių administravimo subjektų pavadinimai, topografiniai ženklai rašomi valstybine ir tos tautinės mažumos kalba.

2. Pavadinimų tautinės mažumos kalba suteikimo būdus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

3. Sprendimą dėl kreipimosi į Vyriausybę dėl gyvenamosios vietovės pavadinimo, topografinio ženklo užrašo priima savivaldybės taryba, o pavadinimus suteikia Vyriausybė nustatyta tvarka.

4. Sprendimą dėl gatvės pavadinimo suteikimo tautinės mažumos kalba priima savivaldybės taryba.

5. Sprendimą dėl savivaldybių institucijų pavadinimų užrašymo papildomoje lentelėje tautinės mažumos kalba priima savivaldybės administracijos direktorius.

6. Sprendimą dėl gyventojų aptarnavimo tautinės mažumos kalba savivaldybių institucijose priima savivaldybės administracijos direktorius.

7. Sprendimą dėl biudžetinės įstaigos pavadinimo užrašymo papildomoje lentelėje tautinės mažumos kalba priima jos vadovas.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS TAUTINIŲ MAŽUMŲ DALYVAVIMAS KULTŪRINIAME, SOCIALINIAME, EKONOMINIAME, POLITINIAME IR VISUOMENINIAME GYVENIME

18 straipsnis. Teisė dalyvauti sprendžiant klausimus susijusius su tautinėmis mažumomis

1. Tautinėms mažumoms priklausantys asmenys turi teisę burtis į asociacijas, politines partijas, steigti kitus juridinius asmenis ir dalyvauti sprendžiant kultūrinius, socialinius, ekonominius, švietimo ir kitus klausimus, kurie juos liečia bendruomenės, savivaldybės ar valstybės lygmeniu.

2. Valstybės ir savivaldybės institucijos turi sudaryti sąlygas tautinėms mažumoms priklausantiems asmenims spręsti ar kitaip išsakyti nuomonę tais klausimais, kurie juos liečia, ir konsultuotis tokioje stadijoje, kad tautinių mažumų teisės būtų efektyviai įgyvendintos, taip pat sudaryti sąlygas dalyvauti vykdant šių sprendimų įgyvendinimą.

19 straipsnis. Tautinių bendrijų taryba

1. Valstybė, siekdama įgyvendinti tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisę spręsti kultūrinius, socialinius, ekonominius, švietimo ir kitus klausimus, kurie juos liečia, įsteigia tautinių bendrijų atstovų tarybą, kurios pavadinimas – Tautinių bendrijų taryba.

2. Tautinių bendrijų taryba yra patariamoji institucija veikianti prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijos įgyvendinančios ir koordinuojančios valstybės politiką tautinių mažumų srityje, kuri atstovauja tautinių mažumų interesams institucijose, dalyvauja teisėkūros procese, įvairiose komisijose ir darbo grupėse, atlieka patarėjo vaidmenį sprendžiant strateginius tautinių mažumų tapatumo saugojimo ir kultūros plėtotės klausimus, teikia pasiūlymus institucijai įgyvendinančiai ir koordinuojančiai valstybės politiką tautinių mažumų srityje dėl politikos tautinių mažumų srityje tobulinimo ir veiklos organizavimo.

3. Tautinių bendrijų taryboje tautinei mažumai atstovauja asmuo (asmenys), – Lietuvos Respublikos pilietis (piliečiai) arba nuolat gyvenantis asmuo (gyvenantys asmenys) Lietuvos Respublikoje, išrinktas (išrinkti) tautinių mažumų organizacijų (bendrijų) susirinkimuose.

1) Nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas pagal paskutinius visuotinio gyventojų surašymo duomenis Lietuvos Respublikoje viršija 150 tūkstančių žmonių, renkami penki Tautinių bendrijų tarybos atstovai.

2) Nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas pagal paskutinius visuotinio gyventojų surašymo duomenis Lietuvos Respublikoje yra nuo 10 tūkstančių iki 150 tūkstančių žmonių, renkami trys Tautinių bendrijų tarybos atstovai.

3) Nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas pagal paskutinius visuotinio gyventojų surašymo duomenis Lietuvos Respublikoje yra nuo 1 tūkstančio iki 10 tūkstančių žmonių, renkamas vienas Tautinių bendrijų tarybos atstovas.

4) Nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas pagal paskutinius visuotinio gyventojų surašymo duomenis Lietuvos Respublikoje yra mažesnis nei 1 tūkstantis žmonių, bendrame susirinkime renkami penki asmenys, kurie Tautinių bendrijų taryboje atstovauja tas tautines mažumas.

4. Tautinių bendrijų taryba renkama ne ilgiau nei trejiems metams.

5. Tautinių bendrijų tarybos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijos įgyvendinančios ir koordinuojančios valstybės politiką tautinių mažumų srityje vadovas.

SEPTINTASIS SKIRSNIS FINANSAVIMAS

20 straipsnis. Finansavimas

1. Valstybės ir savivaldybės institucijos skiria finansavimą tautinei mažumai priklausančių asmenų integracijai, kultūros ir tapatumo išsaugojimui bei puoselėjimui.

2. Savivaldybės skiria finansinę paramą tautinėms bendrijoms savo nustatyta tvarka.

3. Valstybės institucijos skiria finansinę paramą tautinėms bendrijoms, kurių sąrašą (registrą) tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės institucijos įgyvendinančios ir koordinuojančios valstybės politiką tautinių mažumų srityje vadovas.

4. Finansavimas, numatytas šio straipsnio 3 dalyje, skiriamas atviro konkurso būdu, kurio taisykles nustato poįstatyminiai teisės aktai.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21 straipsnis. Valstybės politika ir tarptautinis bendradarbiavimas

1. Valstybės politiką tautinių mažumų srityje prižiūri ir įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija remdamasi tarptautinėmis sutartimis, šiuo bei kitais įstatymais ir norminiais aktais.

2. Lietuvos Respublika bendradarbiauja su valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, siekdama užtikrinti tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teises.

22 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2013 m. lapkričio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2013 m. lapkričio 1 d. priima šio įstatymo 15 straipsnio, 17 straipsnio įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija iki 2013 m. lapkričio 1 d. priima šio įstatymo 19 straipsnio 5 dalies, 20 straipsnio 3 ir 4 dalių įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS